

Polityka Ochrony Małoletnich

Procedury postępowania w przypadku krzywdzenia dzieci w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. Karola Miarki

PREAMBUŁA

Celem Polityki Ochrony Małoletnich jest zapewnienie uczniom Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. Karola Miarki w Lędzinach sprzyjających warunków do nauki oraz rozwoju w atmosferze życzliwości, szacunku, akceptacji i bezpieczeństwa.

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników placówki jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownik instytucji traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.

Pracownik placówki, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej instytucji oraz swoich kompetencji.

W naszej szkole:

- a. nie pracują osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu dziecka,
- b. wszyscy pracownicy wiedzą, jak rozpoznawać symptomy krzywdzenia dziecka oraz jak podejmować interwencję w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy - w placówce lub w rodzinie,
- c. wszystkie dzieci dowiadują się, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami - w realnym świecie oraz w Internecie,
- d. wszystkie dzieci mają stały dostęp do informacji, gdzie szukać pomocy w trudnych sytuacjach życiowych,
- e. rodzice dowiadują się, jak wychowywać dziecko bez przemocy i uczyć je zasad bezpieczeństwa.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1

1. Pracownikiem instytucji jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę.
2. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
4. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno-opiekuńczy.
5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
6. Osoba odpowiedzialna za Internet to wyznaczony przez dyrektora instytucji pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie instytucji oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
7. Osoba odpowiedzialna za Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem to wyznaczony przez dyrektora instytucji pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w instytucji.
8. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział II

Bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki

§ 1

Zasady ogólne

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę (są przeszkoleni) i w ramach wykonywania swoich obowiązków służbowych zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia uczniów.
2. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo uczniów podczas pobytu w szkole, monitorują sytuacje uczniów i ich dobrostan.
3. Pracownicy wspierają uczniów w pokonywaniu trudności, uwzględniając ich umiejętności rozwojowe oraz możliwości wynikające z niepełnosprawności bądź specjalnych potrzeb edukacyjnych.

4. Pracownicy podejmują wobec uczniów działania wychowawcze, mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania”. Nauczyciele podejmują współpracę z rodzicami i udostępniają informacje na temat ofert wsparcia.
5. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy szkoły podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
6. Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami obowiązują wszystkich pracowników szkoły, stażystów, praktykantów i wolontariuszy.
7. Pracownicy są zobowiązani do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.
8. Pracownicy powinni działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji ich zachowania.
9. Obowiązkiem każdego pracownika jest zwracanie uwagi na osoby przebywające na terenie placówki – pytanie o celowość przebywania.
10. Swobodne i nieuzasadnione przebywanie osób postronnych (w tym rodziców) na terenie szkoły jest zabronione.
11. Kategoriecznie zabronione jest wchodzenie osób postronnych:
 - a. do toalet przeznaczonych dla uczniów,
 - b. szatni wychowania fizycznego,
 - c. sal lekcyjnych i gabinetów specjalistycznych,
 - d. szatni uczniowskich.

§ 2

Zasady rekrutacji pracowników/wolontariuszy/stażystów/praktykantów

1. Dyrektor dokłada wszelkich starań, by zatrudniać pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje i kompetencje. Kandydat przedstawia dokumenty dotyczące:
 - a. wykształcenia,
 - b. kwalifikacji zawodowych,
 - c. przebiegu dotychczasowego zatrudnienia.
2. W każdym przypadku szkoła musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. Szkoła powinna zatem znać:
 - a. imię (imiona) i nazwisko,
 - b. datę urodzenia,

- c. dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
3. Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, szkoła jest zobowiązane sprawdzić osobę zatrudnianą w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: <https://rps.ms.gov.pl>.

Aby sprawdzić osobę w Rejestrze szkoła potrzebuje następujących danych kandydata/ kandydatki:

- a. imię i nazwisko,
 - b. data urodzenia,
 - c. pesel,
 - d. nazwisko rodowe,
 - e. imię ojca,
 - f. imię matki.
4. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/praktykanta.
5. Dyrektor pobiera od kandydata/kandydatki na nauczyciela informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
6. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie również powinien przedłożyć zaświadczenie z rejestru karnego państwa swojego obywatelstwa.
7. Dyrektor pobiera od kandydata/kandydatki oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
8. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwu określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, iż nie dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

9. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
10. Gdy pozwalają na to przepisy prawa, szkoła jest zobowiązana do domagania się od osoby zatrudnianej zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego. Zaświadczenia z KRK można domagać się wyłącznie w przypadkach, gdy przepisy prawa wprost wskazują, że pracowników w zawodach lub na danych stanowiskach obowiązuje wymóg niekaralności. Wymóg niekaralności obowiązuje m.in. pracowników samorządowych oraz nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w szkołach publicznych oraz niepublicznych.
11. W przypadku niemożliwości przedstawienia dyrektor prosi kandydata/kandydatkę o złożenie oświadczenia o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.
12. Każdy nowo przyjęty pracownik zapoznaje się z zapisami Polityki Ochrony Dzieci, regulaminem pracy, zasadami przestrzegania praw dziecka oraz zasadami ochrony i przetwarzania danych osobowych. Zapoznanie się z wymienionymi powyżej zasadami potwierdza podpis pracownika pod oświadczeniem umieszczonym w umowie stanowiącej podstawę zatrudnienia.

§ 3

Przestrzeganie praw dziecka

Pracownicy szkoły:

1. Przestrzegają praw dziecka i chronią je oraz upowszechniają o nich wiedzę.
2. Zapewniają uczniom swobodny dostęp do zajęć lekcyjnych. Nie ograniczają im dostępu do zajęć pozalekcyjnych.
3. Udzielają uczniom pomocy w nauce lub umożliwiają im dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. Zachęcają i motywują uczniów do aktywnego udziału w organizacjach działających na terenie szkoły, np. w samorządzie uczniowskim.
5. Nie ujawniają spraw omawianych na posiedzeniu rady pedagogicznej, które mogą naruszać dobro osobiste uczniów lub ich rodziców.
6. Nie rozpowszechniają informacji dotyczących rodziny danego ucznia, np. wykształcenie rodziców, ewentualne problemy rodzinne (np. alkoholizm, narkomania, rozwód).
7. Nie upubliczniają i nie rozpowszechniają informacji o życiu prywatnym uczniów i nie zdradzają tajemnicy ich korespondencji - także jeśli chodzi o SMS-y, wiadomości email czy inne wysłane drogą elektroniczną.
8. Szanują prawo uczniów do prywatności – jeśli konieczne jest odstępstwo od zasady poufności, w celu ochrony danego ucznia, wyjaśniają mu to najszybciej, jak to jest możliwe.

9. Nie ujawniają informacji wrażliwych dotyczących ucznia osobom nieuprawnionym (wizerunek ucznia, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej).
10. Nie utrwalają wizerunku ucznia (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych lub szkoły, jeśli szkoła nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych.
11. Nie dokonują przeszukania, bez zgody ucznia lub jego rodziców, jego plecaka i innych rzeczy – nie mają tu znaczenia intencje ani nawet istnienie przesłanek wskazujących, że uczeń posiada niedozwolone przedmioty lub substancje.
12. Zapewniają uczniom realizację prawa do odpoczynku, czasu wolnego i zabawy - do uczestniczenia w zabawach i zajęciach rekreacyjnych stosownych do ich wieku oraz do uczestnictwa w życiu kulturalnym i artystycznym.
13. W trosce o ochronę zdrowia uczniów czuwają nad ich bezpieczeństwem w czasie przerw, na lekcjach, zajęciach pozalekcyjnych oraz innych organizowanych przez szkołę formach zajęć.
14. W czasie pobytu uczniów w szkole zapewniają im warunki ochrony przed przemocą, uzależnieniami oraz innymi przejawami patologii społecznej.
15. Dają uczniom gwarancję nietykalności cielesnej - nie stosują wobec nich żadnych form przemocy.
16. Szanują godność uczniów.
17. Równo traktują uczniów, niezależnie od wyznawanej przez nich religii lub światopoglądu, pod warunkiem, że nie naruszają nimi moralności, praw i wolności innych osób oraz porządku i bezpieczeństwa publicznego.
18. Oceniają uczniów sprawiedliwie i obiektywnie, zgodnie z ustalonymi w szkole zasadami - bez względu na wygląd zewnętrzny uczniów, status rodzinny czy status ucznia (np. dobry – słaby). Nauczyciele uzasadniają wystawioną przez siebie ocenę.
19. Doceniają i szanują wkład uczniów w podejmowane działania i traktują ich równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy. Unikają faworyzowania uczniów oraz wszelkich przejawów dyskryminacji.
20. Konstruktywnie rozwiązują konflikty uczniów z personelem i rówieśnikami. Przyznają uczniom prawo dowiedzenia/uzasadnienia swoich racji w sytuacji konfliktu.
21. Udzielają uczniom informacji o zapadających w szkole decyzjach ich dotyczących, np. o przeniesieniu do innej klasy, karze, nagrodzie, ocenie.
22. Informują uczniów o tym, jakie w przypadku naruszenia praw ucznia, przysługują im prawa oraz środki i procedury.

§ 4

Komunikacja z dziećmi

1. Pracownicy traktują dziecko z cierpliwością i szacunkiem, uwzględniają jego godność i indywidualne potrzeby – nie wolno dziecka zawstydząć, lekceważyć, upokarzać czy obrażać.

2. Pracownicy słuchają uważnie dzieci i udzielają im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
3. Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
4. Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
5. Podejmując decyzje dotyczące dziecka, należy poinformować je o tym i starać się brać pod uwagę jego oczekiwania.
6. Należy szanować prawo dziecka do prywatności – jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy je poinformować o tym i udzielić mu wyjaśnień.
7. W obecności dzieci zabronione jest używanie wulgarnych słów, gestów, żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej a także wykorzystywanie wobec dziecka przewagi władzy (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
8. Dzieci należy uświadomić, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

§ 5

Działania z dziećmi

1. Należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
2. Wszystkie dzieci należy traktować równo. Niedozwolone w związku z tym są:
 - a. wyłączne skupianie uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,
 - b. nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych
 - c. nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań, nieadekwatne do możliwości i wieku - w szczególności uczniów ze SPE,
 - d. zwalnianie z wykonywania obowiązków w nieuzasadnionych sytuacjach,
 - e. przyzwolenia na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków czy uczniów ze SPE przez silniejszych.
3. Nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
4. Nie wolno utrwalać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków

dzieci, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych dzieci.

5. Nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.
6. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dzieckiem przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane dyrekcji.

§ 6

Zasady fizycznego kontaktu z dzieckiem

1. Pracując z małoletnim należy pamiętać o zachowaniu odpowiedniego dystansu fizycznego i nie podejmowaniu interakcji, które mogłyby zostać uznane za nieprzyzwoite lub niestosowne. W szczególności nie należy inicjować lub uczestniczyć w zabawach zawierających elementy zapasów, siłowania się, walk, łaskotania, masażu i tym podobnych.
2. Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka a także dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
3. Dopuszczalny jest bezpieczny kontakt wynikający z sytuacji emocjonalnej dziecka będący odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględniający wiek dziecka, etap rozwoju, płć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.
4. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, należy unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, korzystaniu z toalety. Należy postarać się o to, aby w każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała inna osoba z instytucji.
5. W zajęciach sportowych, rewalidacyjnych (w szczególności przy asekuracji podczas ćwiczeń) czy z zakresu nauki udzielania pierwszej pomocy – kontakt fizyczny jest niezbędny jako ochrona przed urazami i wypadkami, czy w celu pomocy podczas nauki nowych elementów.
6. Stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia dotyczących konfliktów między dziećmi (bójka – rozdzielanie zwaśnionych, przytrzymanie) a także zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich, itp.)
7. Należy zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

8. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli jest się świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze trzeba poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
9. Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia.
10. Niedopuszczalne jest proponowanie dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych bądź innych niedozwolonych substancji, jak również używanie ich w obecności dzieci.
11. Pracownicy placówki oraz małoletni powinni korzystać z osobnych toalet, pryszniców i przebieralni. Poza placówką jeśli nie możliwym jest fakt korzystania z osobnych toalet, pryszniców lub przebieralni (np. basen) należy unikać sytuacji jednoczesnego korzystania z małoletnim z takich części wspólnych.

§ 7

Kontakty poza godzinami pracy

1. Kontakt z małoletnim powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i powinien on dotyczyć wyłącznie celów edukacyjnych lub wychowawczych.
2. Zakazane jest inicjowanie lub odpowiadanie na jakiegokolwiek relacje o charakterze miłosnym lub seksualnym dotyczące małoletniego, w tym poprzez działania za pośrednictwem elektronicznych środków komunikacyjnych (m.in. media społecznościowe, komunikatory internetowe, platformy, wiadomości sms/mms). Zakazany jest promowanie, rozpowszechnianie, udostępnianie małoletniemu treści o charakterze erotycznym lub pornograficznym.
3. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-dziennik). Niezalecany jest kontakt przez komunikatory w mediach społecznościowych.
4. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, należy poinformować o tym dyrekcję, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
5. Nie można utrzymywać wizerunku dziecka dla potrzeb prywatnych.
6. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.

Rozdział III

Zasady bezpiecznego funkcjonowania uczniów obowiązujące w szkole

§ 1

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

1. Infrastruktura sieciowa placówki umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i dzieciom, w czasie zajęć.
2. Sieć jest monitorowana, tak, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Rozwiązania organizacyjne na poziomie placówki bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
4. Wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo sieci w instytucji. Do obowiązków tej osoby należą:
 - a. zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego oprogramowania,
 - b. aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb,
 - c. w przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje dyrekcji, która aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.
5. Istnieje regulamin korzystania z Internetu przez dzieci oraz procedura określająca działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecznych treści na komputerze.
6. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika placówki, ma on obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć.
7. W szkole przeprowadza się z dziećmi cykliczne warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
8. Placówka zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, przy komputerach, z których możliwy jest swobodny dostęp do sieci.
9. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowane i systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe oraz firewall.
10. Login i hasło do Internetu posiada każdy nauczyciel prowadzący zajęcia komputerowe z dziećmi.

11. Na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela na zajęciach komputerowych;
12. Uczeń może korzystać z Internetu tylko na komputerze z zainstalowanym programem filtrującym treści w pracowni komputerowej.
13. Uczniowie korzystają z komputera pod opieką nauczyciela.
14. Korzystanie z multimediów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.
15. Uczeń obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela.
16. Użytkownikowi komputera zabrania się:
 - a. instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie,
 - b. usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu,
 - c. dotykania elementów z tyłu komputera, kabli zasilających, a także kabli sieciowych.

§ 2

Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych

1. Uczeń ma prawo korzystać na terenie szkoły z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w szkole zasadami.
2. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.
3. Uczniowie przynoszą do szkoły telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców.
4. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez uczniów.
5. Uczniowie nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć edukacyjnych, opiekuńczych, treningów, uroczystości, a także zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły bez uzyskania zgody.
6. Uczeń ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji) i schować go w torbie/plecaku przed rozpoczęciem zajęć edukacyjnych. Telefon pozostaje niewidoczny zarówno dla ucznia, jak i pozostałych osób.
7. Na terenie szkoły obowiązuje zakaz korzystania z Internetu za pośrednictwem telefonu komórkowego. Powyższe nie dotyczy sytuacji edukacyjnych, które wynikają z organizacji oraz przebiegu zajęć lekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela.
8. Telefony i inne urządzenia elektroniczne można wykorzystywać podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką oraz za zgodą nauczyciela prowadzącego zajęcia. Wtedy

uczeń może korzystać z telefonu, a także innych urządzeń elektronicznych w celu wyszukania informacji niezbędnych do realizacji zadań podczas zajęć, warsztatów

9. Jeśli uczeń czeka na ważną informację (połączenie, SMS, etc.) ma obowiązek poinformować o tym fakcie nauczyciela przed lekcją, poprosić o pozwolenie na skorzystanie z telefonu i ustalić sposób odebrania tej wiadomości. Dotyczy to także sytuacji, gdy wystąpiła pilna potrzeba skontaktowania się, np. z rodzicami.
10. Na terenie szkoły zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.
11. W szczególnych przypadkach nagrywanie zajęć edukacyjnych oraz utrwalanie ich w jakikolwiek sposób możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły lub nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne.
12. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

§ 3

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dziecka

1. Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
2. W działaniach pracownicy kierują się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunku dzieci.
3. Dzielenie się wizerunkiem (zdjęciami i filmami) z aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci i dokumentowaniu działań. Wykorzystywać należy dokumenty pokazując szeroki przekrój dzieci – w różnym wieku, płci, o różnorodnych uzdolnieniach, stopniu sprawności, itp.
4. Upublicznianie wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody rodzica. Zgoda jest wyrażana jednorazowo na cały okres kształcenia i może w każdym momencie ulec wycofaniu.
5. Zgoda rodziców/opiekunów prawnych na wykorzystanie wizerunku ich dziecka jest tylko wtedy wiążąca, jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie prawni zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.
6. Unikamy podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie dziecka używamy tylko imienia.
7. Nie ujawniamy jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka np. w przypadku zbiorów organizowanych przez naszą szkołę.

8. Zmniejszamy ryzyko kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie zasad:
 - a. wszystkie dzieci na zdjęciach/nagraniach muszą być ubrane, a sytuacje na zdjęciach/nagraniach nie mogą być dla dziecka poniżające, ośmieszające ani nie mogą ukazywać go w negatywnym kontekście,
 - b. zdjęcia/nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby.
9. W przypadku rejestracji wydarzenia przez osoby zewnętrzne dbamy o bezpieczeństwo dzieci poprzez:
 - a. zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania wytycznych
 - b. niedopuszczenia do sytuacji, gdy osoba rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika naszej szkoły,
10. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców nie jest wymagana.
11. Z wyprzedzeniem ustalić należy z rodzicami dziećmi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwałać jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie zostaje przyjęte, nie może być wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.
12. Należy zrezygnować z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu z instytucji.
13. Zabronione jest rejestrowanie wizerunku dzieci dla prywatnego użytku.
14. W sytuacjach, w których rodzice lub widzowie szkolnych wydarzeń i uroczystości rejestrują dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:
 - a. wykorzystywanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców
 - b. zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie mogą być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba, że rodzice dzieci wyrażą zgodę
15. W przypadku rejestracji wizerunku przez przedstawicieli mediów obowiązują zasady:
 - a. muszą oni uzyskać pisemną zgodę dyrekcji – po pisemnym przedstawieniu swoich personaliów oraz uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał
 - b. pracownikom szkoły nie wolno umożliwić przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dzieci bez pisemnej zgody rodziców
 - c. pracownicy szkoły nie kontaktują przedstawicieli mediów z dziećmi, nie przekazują mediom kontaktu do rodziców, nie wypowiadają się w kontakcie z przedstawicielami mediów

o sprawie dziecka lub jego rodziców – zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest utrwalana.

16. Przechowywanie zdjęć i nagrań:

- a. nośniki analogowe zawierające nagrania i zdjęcia są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne – w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez szkołę
- b. nie przechowujemy materiałów elektronicznych zawierających wizerunek dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną.
- c. jedynym sprzętem, którego używamy do rejestracji wizerunku są urządzenia należące do szkoły.

Rozdział IV

Relacje między uczniami w szkole

§ 1

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Uczniowie mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku szkolnym. Nauczyciele i personel szkolny chronią uczniów i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.
3. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia godności/ wartości osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwania i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych, poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.

6. Uczniowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
7. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą uczniowie nie zachowują się prowokacyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
9. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu: słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych uczniów. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona.
11. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
12. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).
13. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
14. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

§ 2

Niedozwolone zachowania uczniów w szkole

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów/innych osób:
 - a. agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.
 - bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie
 - wymuszenia;
 - napastowanie seksualne;
 - nadużywanie przewagi nad inną osobą;
 - fizyczne zaczepki;
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
 - rzucanie w kogoś przedmiotami;
 - b. agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:

- obelgi, wyzwiska
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
 - bezpośrednie obrażanie ofiary;
 - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary
 - groźby;
- c. agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
- poniżanie;
 - wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
 - pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
 - wulgarne gesty;
 - śledzenie/szpiegowanie;
 - obraźliwe SMSy i MMSy;
 - wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
 - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
 - niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary;
 - straszenie;
 - szantażowanie
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole, np. rzucanie przedmiotami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
 3. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela, opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie.
 4. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w czasie przerwy lub lekcji.
 5. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i imprez organizowanych w szkole.
 6. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu swojemu i innym.
 7. Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie w miejscach nie wyznaczonych, itp.
 8. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, e-papierosów, picie alkoholu, napojów energetyzujących.
 9. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/środków odurzających.
 10. Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole.
 11. Używanie wulgaryzmów.
 12. Kradzież lub przywłaszczenie własności innej osoby lub własności szkolnej.
 13. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od innych osób.
 14. Wysługiwanie się innymi osobami w zamian za korzyści materialne. Podżeganie do niewłaściwych zachowań.
 15. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
 16. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów.
 17. Okłamywanie, oszukiwanie kolegów/innych osób w szkole.
 18. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/osób bez ich zgody.
 19. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.

20. Stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.
21. Znęcanie się (współdział w znęcaniu nad innymi).
22. Szykanowanie innych osób z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, wyglądu, niepełnosprawności.

§ 3

Zasady rozwiązywania sytuacji konfliktowych pomiędzy rówieśnikami w szkole

1. **Komunikacja:** Należy zachęcać dzieci do otwartej, szczerzej i empatycznej komunikacji. Uczyć, aby wyrażały swoje uczucia i potrzeby bez agresji lub obraźliwych słów.
2. **Słuchanie:** Uczyć uczniów umiejętności słuchania drugiej strony. Każdy uczestnik konfliktu powinien być wysłuchany i rozumiany.
3. **Empatia:** Uczyć dzieci, aby próbowały zrozumieć sytuację z perspektywy drugiej osoby. To pomaga w budowaniu empatii i zrozumienia.
4. **Rozpoznawanie emocji:** Należy pomóc uczniom rozpoznawać swoje własne emocje i emocje innych. To umożliwi lepsze zrozumienie źródła konfliktu.
5. **Rozmowa z osobą trzecią:** Należy zachęcić uczniów do poszukiwania neutralnej osoby, która może pomóc w rozwiązywaniu konfliktu, jeśli nie są w stanie samodzielnie go rozwiązać.
6. **Negocjacje:** Uczyć dzieci umiejętności negocjacji i kompromisu.
7. **Rozwiązania problemów:** Nauczyć dzieci, jak rozwiązywać problemy krok po kroku. Pomagać określić możliwe rozwiązania i konsekwencje każdego z nich.
8. **Bez przemocy:** Należy wpajać uczniom, że przemoc fizyczna, werbalna czy emocjonalna nie jest akceptowalna. Uczyć dzieci, jak radzić sobie z konfliktami bez uciekania się do przemocy.
9. **Zachowanie respektu:** Podkreślać znaczenie szacunku w trakcie rozwiązywania konfliktów, niezależnie od sytuacji.
10. **Wzajemne wybaczenie:** Uczyć dzieci, że każdy popełnia błędy, promowanie idei wybaczenia i dawania drugiej szansy.
11. **Dorosły nadzór:** W trudniejszych przypadkach lub gdy uczniowie nie są w stanie sami rozwiązać konfliktu, należy angażować dorosłych, takich jak nauczyciele, specjaliści lub rodzice.
12. **Edukacja na temat różnic kulturowych i społecznych:** Należy pomagać uczniom zrozumieć różnice między ludźmi i kulturami jako okazję do nauki i wzajemnego szacunku, a nie jako przyczynę konfliktów.
13. **Monitorowanie i interwencja:** Nauczyć dzieci, jak rozpoznawać konflikty, zanim eskalują i jak proaktywnie interweniować w celu ich rozwiązania.
14. **Wsparcie psychologiczne:** Zapewniać dostęp do wsparcia psychologicznego dla uczniów, którzy doświadczają trudnych konfliktów lub mają trudności w radzeniu sobie z emocjami.

15. Kultura szkoły: Stwarzać kulturę szkoły opartą na zasadach szacunku, otwartości i dialogu, co pomoże w prewencji konfliktów i promowaniu pozytywnych relacji.

Rozdział V

Krzywdzenie dzieci

§ 1

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
3. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
4. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko i dziecko–dziecko ustalone w placówce.

§ 2

Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka

1. Czynniki związane z dzieckiem:
 - a. nadmierna płaczliwość dziecka,
 - b. niepełnosprawność intelektualna dziecka,
 - c. przewlekłe choroby somatyczne oraz niepełnosprawność ruchowa,
 - d. choroby psychiczne dziecka.
2. Niepełnosprawność dziecka może być czynnikiem jawnego odrzucenia, biernego zaniedbywania lub czynnych form przemocy.
3. Czynniki rodzinne:
 - a. nieobecność rodziców – psychiczna lub fizyczna,
 - b. autorytarny styl rodzicielstwa,
 - c. uzależnienia i inne zaburzenia psychiczne rodzica,
 - d. samotne rodzicielstwo,
 - e. obecność dziecka w nieprzygotowanej wychowawczo i merytorycznie rodzinie zastępczej czy adopcyjnej.
4. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka związane ze środowiskiem społecznym:
 - a. izolacja społeczna – zamknięcie się na relacje pozarodzinne, kontakty z innymi osobami lub grupami,

- b. ograniczenie możliwości zaspokajania potrzeb materialnych i zdrowotnych, złe warunki mieszkaniowe lub skrajne ubóstwo,
- c. przemoc i patologia społeczna występująca w najbliższym środowisku zamieszkania.

§ 3

Symptomy krzywdzenia dziecka

1. Kategorie krzywdzenia dzieci:
 - a. przemoc fizyczna,
 - b. przemoc psychiczna (emocjonalna),
 - c. wykorzystanie seksualne,
 - d. zaniedbanie.
2. Przemoc fizyczna to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko. Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową. Formy krzywdzenia to, m.in.: to bicie, szarpanie, popychanie, rzucanie przedmiotami, kopanie dziecka, potrząsanie nim lub rzucanie, drapanie, szczypanie, gryzienie, ciągnięcie za włosy/uszy, zmuszanie do przebywania w niewygodnej pozycji, przypalanie, poparzenie lub zmuszanie do zjedzenia/połknięcia czegoś.
3. Przemoc emocjonalna to przewlekła, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, ignorowanie potrzeb emocjonalnych dziecka, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianie, oczernianie, odrzucanie, upokarzanie, straszenie, przypisywanie negatywnych cech dziecku, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem/opiekunem a dzieckiem.
Przemocą jest także nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja, a także sytuacja, gdy dziecko jest świadkiem przemocy.
4. Przemoc seksualna to:
 - a. każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem poniżej 15 rż.
 - b. włączanie dziecka w aktywność seksualną, którą nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i na którą nie może się zgodzić,
 - c. aktywność seksualna między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.
 - d. kontakt fizyczny (dotykanie intymnych części ciała, penetracja),

- e. bez kontaktu fizycznego – ekshibicjonizm, wszelkie formy werbalnego molestowania i skłaniania do kontaktu z treściami pornograficznymi, grooming (uwodzenie w Internecie w celu nawiązania kontaktu),
 - f. komercyjne kontakty seksualne z dzieckiem (wyzyskiwanie seksualne dziecka), gdy w zamian za udział w czynnościach seksualnych dziecko otrzymuje korzyść lub obietnicę korzyści.
5. Zaniedbanie:
- a. to niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw przez rodziców, opiekunów, lub inne osoby zobowiązane do opieki, wychowania i ochrony dziecka,
 - b. obejmuje zarówno pojedyncze sytuacje, jak i schemat funkcjonowania, w którym rodzic/opiekun nie zapewnia odpowiednich warunków rozwoju i dobrostanu dziecka,
 - c. może to dotyczyć takich obszarów jak: zdrowie, edukacja, rozwój emocjonalny, odżywianie, schronienie i bezpieczne warunki życia.
6. Specyficzne symptomy krzywdzenia dziecka:
- a. przemoc fizyczna:
 - widoczne ślady na skórze: otarcia, pręgi na nogach i plecach,
 - pęknięcia skóry,
 - rany lub strupy w miejscach przyczepów małżowin usznych,
 - krwawe wylewy do gałek ocznych,
 - sińce na różnym etapie gojenia,
 - ślady od przypalania papierosem.
 - b. przemoc seksualna:
 - ciąża,
 - choroba weneryczna,
 - sperma na ciele dziecka,
 - niewyjaśnione uszkodzenia genitaliów lub zakażenie dróg moczowych.
 - c. zaniedbanie:
 - niższa waga ciała,
 - bladość skóry,
 - wady postawy,
 - oznaki braku higieny i nieleczonych chorób,
 - głód (kradzieże jedzenia np. kolegom z klasy).
 - d. brak opieki nad dzieckiem:
 - przebywanie dziecka w miejscach i sytuacjach zagrażających jego bezpieczeństwu,
 - brak opieki medycznej, badań kontrolnych, szczepień,
 - e. przemoc psychiczna – brak symptomów specyficznych.
7. Niespecyficzne symptomy krzywdzenia dziecka:
- a. regres w rozwoju i funkcjonowaniu,
 - b. izolowanie się, apatia,

- c. trudności szkolne,
 - d. depresja, lęk,
 - e. zachowania ryzykowne i aspołeczne,
 - f. uzależnienia,
 - g. zachowania autodestrukcyjne: samookaleczenia, próby samobójcze,
 - h. nadmierna seksualizacja, problematyczne zachowania seksualne,
 - i. zaburzenia snu,
 - j. zaburzenia odżywiania,
 - k. moczenie się, zanieczyszczanie się,
 - l. zahamowanie rozwoju psychicznego, spadek wagi,
 - m. nadmierna płaczliwość.
8. Zachowania ze strony dziecka, na które warto zwrócić uwagę:
- a. nieobecność dziecka trwająca dłużej niż tydzień, o której nie poinformował rodzic,
 - b. dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości, itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić,
 - c. podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne, itp. dziecko je często zmienia,
 - d. pojawia się niechęć przed udziałem w zajęciach wychowania fizycznego,
 - e. dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
 - f. wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zubożenie, lub nadmierne pobudzenie, trudność w regulacji emocji, którą trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami,
 - g. dziecko wzdyga się, kiedy podchodzi do niego inna dorosła osoba,
 - h. dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości, itp.,
 - i. dziecko zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe,
 - j. wyraźnie inne zachowanie w obecności rodzica, niż w obecności innych osób,
 - k. dziecko boi się rodzica, powrotu do domu,
 - l. długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz,
 - m. opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym,
 - n. strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój,
 - o. problemy ze snem, koszmary, lęk przed zasypianiem,
 - p. moczenie, moczenie nocne, zanieczyszczanie kałem,
 - q. zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty,
 - r. powtarzające się lub przymusowe zachowania seksualne,

- s. dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. dziecko jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną),
 - t. przejawy zachowań seksualnych u dzieci przed okresem dojrzewania, np. zachowania odtwórcze, w tym kontakt ustno-genitalny z innym dzieckiem lub lalką, dotykane lub prośbienie o dotykane okolic narządów płciowych, wkładanie lub próba włożenia przedmiotu, palca lub penisa do pochwy lub odbytu innego dziecka,
 - u. niechęć do przebierania się w towarzystwie innych,
 - v. samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych.
9. Zachowania ze strony rodzica, na które warto zwrócić uwagę:
- a. nie potrafi wyjaśnić mechanizmu urazu, podaje informacje nieadekwatne, niespójne lub sprzeczne,
 - b. zmienia wyjaśnienia co do okoliczności powstania urazu,
 - c. zgłasza się po dłuższym czasie od pojawienia się objawów u dziecka,
 - d. przypisuje odpowiedzialność za powstanie urazu osobie trzeciej,
 - e. wykazuje brak (lub nadmierne) zainteresowanie urazem/stanem dziecka,
 - f. nie reaguje na płacz, ból dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku,
 - g. jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka,
 - h. ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego,
 - i. ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem,
 - j. stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne,
 - k. wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie w spory między opiekunami, czy stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej),
 - l. nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji),
 - m. przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników,
 - n. przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z dzieckiem,
 - o. jest bezradny życiowo, niezaradny lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka,
 - p. nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych,
 - q. stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.
10. Zachowania dziecka specyficzne dla danego rodzaju przemocy:
- a. zaniedbanie: spóźnienia do szkoły, brak drugiego śniadania, brak przyborów do nauki, brak zainteresowania rodzica osiągnięciami i zachowaniem dziecka w szkole (brak

współpracy ze szkołą), zaburzone relacje z rówieśnikami, kłopoty z kontrolą emocji (rozwiązywanie problemów w sposób agresywny),

- b. zaniedbanie emocjonalne: zmiana dotychczasowego zachowania, nadmierna płaczliwość, uskarżanie się dziecka na objawy somatyczne,
- c. przemoc emocjonalna: zmiana dotychczasowego zachowania ucznia (kradzieże, nieprzygotowanie do lekcji, wyłączenie się z uczestnictwa w życiu klasy, kłopoty z koncentracją uwagi, pojawienie się zachowań charakterystycznych dla dziecka w młodszym wieku np. zabawki na lekcjach, wybuchowość, podważanie autorytetu osób dorosłych, samookaleczenia, mówienie o samobójstwie,
- d. przemoc fizyczna: izolacja, apatia, wycofanie i zahamowanie emocjonalne, silny opór i lęk przed uzasadnionym zdjęciem koszulki, ubiór nieadekwatny do pogody (bluza z długim rękawem, w ciepły dzień mająca przykryć np. zasinienia), niskie poczucie własnej wartości, ciągłe poczucie winy (karanie siebie wyzwiskami).

Rozdział VI

Schematy interwencji

§ 1

Ogólny schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

1. W przypadku podejrzenia lub posiadania informacji dotyczących krzywdzenia dziecka pracownik niezwłocznie informuje dyrektora szkoły oraz sporządza Kartę Interwencji i przekazuje ją osobie wyznaczonej – kolejno w razie nieobecności poprzedniego: pedagogowi/psychologowi/dyrektorowi.
2. Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających dziecku i udzieleniu mu wsparcia jest dyrektor szkoły. Dyrektor może zlecić psychologowi lub pedagogowi zatrudnionemu w placówce udzielenie wsparcia małoletniemu.
3. Pracownik pedagogiczny, który powziął informację o krzywdzeniu dziecka przeprowadza z nim rozmowę w obecności drugiego pracownika (w miarę możliwości w obecności pedagoga lub psychologa), która ma na celu ustalenie podstawowych faktów (miejsce zdarzenia, opis zdarzenia, obecność członków środowiska domowego, obserwatorzy zdarzenia, świadkowie, częstotliwość) oraz wsparcie emocjonalne. Rozmowa musi odbywać się w miejscu zapewniającym dziecku poczucie bezpieczeństwa oraz prywatność.
4. Rozmowa odbywa się w oparciu o zasady poszanowania dziecka – musi ono być zapewnione o słuszności ujawnienia faktu doświadczania krzywdzenia i poinformowane, że nikt nie ma prawa go krzywdzić.
5. W czasie rozmowy należy koncentrować się na kontakcie z dzieckiem. Powinno się wysłuchać dziecko, być uważnym na pozawerbalne sygnały dziecka, takie jak: zażenowanie, skrzępowanie, lęk, zawstydzenie, przerażenie, itp.
6. Dyrektor organizuje spotkanie z rodzicami dziecka, którego dotknęło krzywdzenie. W spotkaniu uczestniczy zespół składający się z wychowawcy klasy oraz psychologa lub pedagoga szkolnego.
7. W trakcie rozmowy:
 - a. rodzice zostają poinformowani o podejrzeniu krzywdzenia,
 - b. rodzice zostają poinformowani o dostępnych możliwościach wsparcia oraz o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka odpowiedniej instytucji (w zależności od oceny sytuacji: policja, prokuratura, sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej) - wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”,
 - c. w przypadku stwierdzenia niezasadności podejrzenia, fakt ten należy odnotować oraz zaleca się dalszą obserwację dziecka.

8. Zespół zajmujący się sprawą dziecka opracowuje plan działań oraz plan wsparcia małoletniego mające na celu pomoc uczniowi i objęcie go opieką. W planie działań uwzględnia się:
 - a. działania podjęte w placówce w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku,
 - b. formy pomocy dziecku, które zostały zapewnione przez szkołę oraz przy współpracy z innymi instytucjami,
 - c. skierowanie dziecka do innych podmiotów, działających na rzecz wsparcia dziecka krzywdzonego, jeżeli zaistnieje taka potrzeba (np. poradnia psychologiczno-pedagogiczna, zakład leczniczy).
9. Plan pomocy przedstawiany jest rodzicom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
10. Plan pomocy uwzględnia sytuację dziecka z niepełnosprawnościami oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
11. W przypadkach bardziej skomplikowanych (np. dotyczących wykorzystania seksualnego) dyrektor powołuje zespół interwencyjny. W skład zespołu interwencyjnego wchodzi wychowawca klasy, psycholog/pedagog, inny wskazany przez dyrektora pracownik szkoły. W skład zespołu może także wchodzić dyrektor.

§ 2

Schematy interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica

1. W przypadku podejrzenia przemocy fizycznej, wykorzystania seksualnego, zagrożenia zdrowia lub życia dziecka:
 - a. należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka,
 - b. należy odseparować małoletniego od opiekunów,
 - c. należy niezwłocznie powiadomić policję dzwoniąc pod numer 112 lub 997 – a także sporządzić protokół z interwencji,
 - d. jeżeli nastąpiło uszkodzenia ciała dziecka, pracownik ma obowiązek wezwać pogotowie.
2. W przypadku podejrzenia znęcania się psychicznego nad małoletnim (poniżanie, ośmieszanie, dyskryminowanie) lub stosowania innych niepokojących zachowań (m.in. popychanie, szturchanie, krzyk):
 - a. należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka,
 - b. należy przeprowadzić rozmowę z rodzicem podejrzanym o krzywdzenie,
 - c. sporządzić protokół z interwencji,
 - d. należy powiadomić krzywdzonego i krzywdzącego o możliwości wsparcia psychologicznego,
 - e. w przypadku braku współpracy ze strony opiekuna, należy powiadomić ośrodek pomocy społecznej.

3. W przypadku podejrzenia zaniedbania dziecka lub niewydolności wychowawczej ze strony rodzica:
 - a. należy porozmawiać z opiekunem – sporządzić protokół z interwencji,
 - b. należy powiadomić rodzica o możliwości wsparcia psychologicznego,
 - c. w przypadku braku współpracy ze strony rodzica, należy powiadomić ośrodek pomocy społecznej.

§ 3

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracowników, wolontariuszy, praktykantów, inne osoby dorosłe

1. W przypadku podejrzenia lub posiadania informacji dotyczących krzywdzenia dziecka, pracownik niezwłocznie informuje dyrektora szkoły oraz sporządza notatkę służbową i przekazuje ją osobie wyznaczonej – kolejno w razie nieobecności poprzedniego: pedagogowi/psychologowi/dyrektorowi.
2. Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających dziecku i udzieleniu mu wsparcia jest dyrektor szkoły. Dyrektor może zlecić psychologowi lub pedagogowi zatrudnionemu w placówce udzielenie wsparcia małoletniemu.
3. Dyrektor szkoły organizuje spotkanie z pracownikiem informując go o wyżej wymienionym podejrzeniu.

W spotkaniu uczestniczy wychowawca klasy oraz psycholog lub pedagog szkolny. Spotkanie ma na celu ustalenie faktów.
4. W przypadku stwierdzenia zasadności podejrzeń, dyrektor informuje rodziców ucznia oraz odpowiednie instytucje a także zespół, którego zadaniem będzie opracowanie planu pomocy.
5. W przypadku stwierdzenia niezasadności podejrzenia, odnotowuje się ten fakt w notatce.
6. Dyrektor powołuje zespół, który opracowuje plan działań oraz plan wsparcia małoletniego mający na celu pomoc uczniowi i objęcie go opieką. W planie działań uwzględnia się:
 - a. działania podjęte w placówce w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku,
 - b. formy pomocy dziecku, które zostały zapewnione przez szkołę oraz przy współpracy z innymi instytucjami,
 - c. skierowanie dziecka do innych podmiotów, działających na rzecz wsparcia dziecka krzywdzonego, jeżeli zaistnieje taka potrzeba (np. poradnia psychologiczno-pedagogiczna, zakład leczniczy).
7. Plan pomocy przedstawiany jest rodzicom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
8. Plan pomocy uwzględnia sytuację dziecka z niepełnosprawnościami oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

9. W skład zespołu interwencyjnego wchodzi: wychowawca klasy, psycholog/pedagog, inny wskazany przez dyrektora pracownik szkoły. W skład zespołu może także wchodzić dyrektor. W skład zespołu nie wchodzi pracownik, wobec którego zaistniało podejrzenie krzywdzenia dziecka.

§ 4

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią

1. Nauczyciel bądź pracownik szkoły, który jest świadkiem agresywnego zachowania dziecka jest zobowiązany do:
 - a. natychmiastowej stanowczej słownej reakcji,
 - b. odizolowania dziecka zachowującego się agresywnie od grupy,
 - c. w razie potrzeby wezwania pomocy (innego nauczyciela, pracownika obsługi, itp.),
 - d. udzielenia pomocy uczniowi doznającemu agresji i zabezpieczenia bezpieczeństwa pozostałych dzieci.
2. W przypadku podejrzenia lub posiadania informacji dotyczących krzywdzenia dziecka, pracownik niezwłocznie informuje dyrektora szkoły oraz sporządza notatkę służbową i przekazuje ją osobie wyznaczonej – kolejno w razie nieobecności poprzedniego: pedagogowi/psychologowi/dyrektorowi.
3. Pracownik pedagogiczny, który powziął informację o krzywdzeniu dziecka, przeprowadza z nim rozmowę w obecności drugiego pracownika (w miarę możliwości w obecności pedagoga lub psychologa). Przeprowadza się rozmowę ze stronami konfliktu, ustalając przyczyny, uświadamiając nieodpowiednie zachowanie. O zajściu muszą zostać poinformowani wychowawcy uczestników zajścia.
4. O udziale uczniów w zajściu, uzyskanych wyjaśnieniach i podjętych działaniach przez szkołę informowani są rodzice w możliwie najkrótszym czasie. Rozmowy przeprowadza się osobno z rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego.
5. Jeżeli zachowanie dziecka – sprawcy krzywdzenia nie ulega poprawie wychowawca wzywa pisemnie rodzica na rozmowę do szkoły. W rozmowie uczestniczy pedagog lub psycholog znający problem. Może w niej uczestniczyć również dyrektor. Rozmowa ma na celu analizę przyczyn zachowania ucznia, pomoc rodzicom w doborze metod wychowawczych oraz poinformowanie o kolejnych krokach w sytuacji braku poprawy zachowania.
6. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji dziecka z rówieśnikami, wychowawca w porozumieniu z dyrektorem kieruje wnioskiem do lokalnego sądu rodzinnego o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji małoletniego.

7. Jeżeli są podejrzenia, że dziecko doświadcza ze strony innego dziecka przemocy fizycznej, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie należy:
 - a. zadbać o bezpieczeństwo dziecka i odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - b. przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc,
 - c. równolegle powiadomić lokalny sąd rodzinny lub policję, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

§ 5

Procedura reagowania na zgłoszenia dotyczące nadużywania korzystania z Internetu

1. Ujawnienie problemu nadużywania przez ucznia Internetu lub komputera może dotrzeć do nauczyciela/pedagoga z różnych źródeł. Może być zgłoszona przez: ucznia, rodziców, innych uczniów lub innych nauczycieli.
2. Pedagog lub wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem, celem której jest zebranie informacji na temat podejrzeń o nadużywaniu korzystania z Internetu.
3. Pedagog wzywa rodziców ucznia w celu poinformowania ich o obserwacjach dotyczących dziecka.
4. Zadaniem szkoły jest zaproponowanie wsparcia psychologicznego dziecku na terenie szkoły bądź polecenie specjalistycznej placówki.
5. Monitorowanie sytuacji: kontakt z dzieckiem i jego rodzicami, upewnienie się, czy nie jest np. potrzebne dalsze wsparcie, sprawdzanie, jak realizuje obowiązek szkolny, itp.
6. Podjęcie interwencji prawnej:
 - a. większość sytuacji związanych z nadużywaniem korzystania z Internetu bądź komputera nie wymaga powiadamiania sądu rodzinnego,
 - b. zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego jest jednak wskazane, jeśli rodzice dziecka odmawiają współpracy i nie kontaktują się ze szkołą, a uczeń nie zaprzestaje działań, które są dla niego krzywdzące i skutkują niewywiązywaniem się z obowiązku szkolnego. W takiej sytuacji dyrektor szkoły powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu z nieletnimi.
7. Dokumentacja zgłoszenia powinna zawierać: opis sytuacji – okoliczności, podjęte działania, ustalenia z rodzicami.

§ 6

Procedura reagowania na zgłoszenia dotyczące szkodliwych treści w szkole

1. Ujawnienie o kontakcie uczniów ze szkodliwymi treściami może dotrzeć do nauczyciela/pedagoga z różnych źródeł: może być zgłoszona przez ucznia, rodziców, innych uczniów lub innych nauczycieli.
2. Poinformowanie o fakcie rozpowszechniania szkodliwych treści wychowawcy klasy, pedagoga/psychologa szkolnego i dyrektora.
3. Pedagog ustala okoliczności zdarzenia, w tym:
 - a. zebranie informacji na temat szkodliwych treści, miejsca ich wystąpienia oraz ewentualnych sprawców,
 - b. wydrukowanie i zapisanie w formie zrzutów ekranu wszystkich dowodów rozpowszechniania niewskazanych obrazów w sieci; zachowanie SMS-ów,
 - c. próba identyfikacji sprawcy zdarzenia (osoby, która rozpowszechniała szkodliwe treści) oraz świadków,
 - d. klasyfikacja szkodliwych treści: pornograficzne, promujące: nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc; promujące: zachowania antyspołeczne lub autodestrukcyjne; psychomanipulacja,
 - e. współpraca z nauczycielem zarządzającym dostępem do sieci w szkole - pomoc w zabezpieczeniu dowodów, konfiguracji zabezpieczeń sieci szkolnej blokujących dostęp do szkodliwych materiałów.
4. Indywidualne rozmowy z uczestnikami zdarzenia , w tym z ewentualnym sprawcą - rozmowa na temat przesyłanych treści, omówienie konsekwencji zdarzenia dla osób mających kontakt ze szkodliwymi treściami – w tym też konsekwencji wynikających ze złamania regulaminu szkoły.
5. Powiadomienie rodziców uczniów o wydarzeniu i zapoznanie, w miarę możliwości, z materiałem dowodowym. Poinformowanie o działaniach podjętych przez szkołę wobec ucznia i podjęcie współpracy z rodzicami w celu rozwiązania problemu.
6. Podjęcie interwencji prawnej przez szkołę następuje w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania:
 - a. pornografii z udziałem małoletniego – art. 202 § 3 kk,
 - b. treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych – art. 256 i art. 257 kk.
7. Dokumentacja ze zgłoszenia: opis sytuacji – okoliczności, dowody, osoby biorące udział w zdarzeniu, podjęte działania; ustalenia z poszczególnymi uczniami.

§ 7

Procedura reagowania na zgłoszenia dotyczące niebezpiecznych kontaktów/groomingu w szkole

1. Ujawnienie przypadku uwodzenia - zgłoszone przez osobę nawiązującą niebezpieczny kontakt, jej rodziców, świadków lub innych nauczycieli.
2. Osoba, która otrzymała informację, zbiera istotne dane na temat zdarzenia: jego formy, miejsca wystąpienia, czasu trwania, sprawcy i ofiary, a następnie przekazuje je pedagogowi.
3. Pedagog informuje o fakcie przemocy wychowawcę klasy i dyrektora.
4. Pedagog zbiera informacje i zabezpiecza ewentualne dowody. Przeprowadza rozmowę z uczniem - ofiarą zdarzenia.
5. Powiadomienie rodziców ucznia/uczennicy o zdarzeniu i zapoznanie, w miarę możliwości, z materiałem dowodowym; podjęcie współpracy z rodzicami w celu udzielenia wsparcia dziecku.
6. Zapewnienie na terenie szkoły wsparcia psychologicznego krzywdzonemu dziecku bądź polecenie specjalistycznej placówki.
7. Interwencja prawna jest przeprowadzona przez szkołę w przypadku naruszenia prawa:
 - a. naruszenie wizerunku (publikowanie wizerunku nagiej osoby małoletniej – rozpowszechnienie pornografii z udziałem małoletniego) – art. 202 § 3 kk, w przypadku groomingu interwencja jest możliwa na podstawie art. 200a kk,
 - b. w sytuacji podejrzenia groomingu zaleca się konsultację z organami ścigania i ewentualne zawiadomienie dotyczące podejrzenia popełnienia przestępstwa.
8. Dokumentacja ze zgłoszenia: opis sytuacji – okoliczności, dowody, osoby biorące udział w zdarzeniu, podjęte działania; ustalenia z poszczególnymi uczniami.

§ 8

Schemat interwencji w przypadku ujawnienie sekstingu

1. Ujawnienie informacji o wykonaniu/otrzymaniu/przesyłaniu/publikowaniu intymnych materiałów przez ucznia/uczennicę - zgłoszone przez osobę nawiązującą niebezpieczny kontakt, jej rodziców, świadków lub innych nauczycieli.
2. Poinformowanie o fakcie wychowawcy klasy, pedagoga i dyrektora.
3. Rozmowa pedagoga z dzieckiem, które zrobiło, wysłało lub opublikowało swoje intymne zdjęcia/film albo otrzymało od kogoś tego typu materiały. Poinformowanie ucznia o możliwych konsekwencjach. Zebranie informacji na temat sytuacji i miejsca udostępnienia.
4. Ustalenie okoliczności zdarzenia:

- a. jeśli materiał nie został nigdzie przesłany, należy zachęcić do usunięcia go z telefonu,
 - b. jeżeli materiał został przesłany lub zamieszczony w Internecie a odbiorca jest znany, należy skontaktować się z odbiorcą w celu jego usunięcia:
 - uczeń kontaktuje się z osobą, której to wysłał lub
 - pedagog szkolny wzywa rodziców ucznia na rozmowę i obliuguje ich do usunięcia tego konkretnego materiału,
 - c. jeżeli treści są dostępne online, a sprawca zamieszczający treści nie jest znany:
 - należy zgłosić nadużycie do administratora,
 - w przypadku naruszenia wizerunku podjąć interwencję prawną.
5. Powiadomienie rodziców ucznia/uczennicy o zdarzeniu i zapoznanie ich, w miarę możliwości, z materiałem dowodowym; podjęcie współpracy z rodzicami w celu udzielenia wsparcia dziecku.
 6. Dokumentacja ze zgłoszenia: opis sytuacji – okoliczności, dowody, osoby biorące udział w zdarzeniu, podjęte działania; ustalenia z poszczególnymi uczniami.

§ 9

Schemat prowadzenia rozmowy z krzywdzonym dzieckiem

1. Miejsce, w którym jest przeprowadzana rozmowa z dzieckiem powinno być bezpieczne i neutralne.
2. Na rozmowę z dzieckiem należy przeznaczyć odpowiednią ilość czasu, należy unikać presji czasu.
3. Rozmowa powinna przebiegać w bezpiecznej atmosferze.
4. Należy używać zrozumiałego języka, adekwatnego do wieku dziecka.
5. Należy nawiązać rozmowę niezwiązaną z problemem, tj.: skłonić dziecko, by powiedziało coś o sobie - co lubi robić, czym się interesuje, itp.
6. Stosować techniki psychologiczne przydatne w rozmowie z dzieckiem krzywdzonym:
 - a. pytania otwarte (unikać pytań sugerujących, przechodzić od pytań ogólnych do pytań szczegółowych, ograniczyć pytania „dlaczego”),
 - b. parafrazy: „Powiedziałeś, że..., czy tak?”,
 - c. odzwierciedlanie emocji,
 - d. w trakcie rozmowy traktować dziecko poważnie,
 - e. pozytywnie reagować na odpowiedź „Nie wiem”.
7. Należy pamiętać o kilku podstawowych regułach, o których dziecko powinno usłyszeć:
 - a. że nie jest winne temu, co się stało,

- b. jeżeli nie powiedziało od razu, o tym co mu się przydarzyło, to również nie ponosi za to winy,
 - c. że to samo spotyka także inne dzieci i nie jest ono jedynym dzieckiem, które ma taki problem,
 - d. że bardzo dobrze, że o tym powiedziało,
 - e. że teraz postaramy się mu pomóc.
8. Pod żadnym pozorem nie wolno obiecywać dziecku, że rozmowa ta zostanie zachowana w tajemnicy. Taka obietnica zamyka drogę do podjęcia jakiegokolwiek interwencji.
 9. Należy sporządzić notatkę z rozmowy, w której będą zawarte słowa dziecka.

Rozdział VII

„Niebieska Karta”

§ 1

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury "Niebieskie Karty"

1. Procedura postępowania „Niebieskie Karty” obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. Karola Miarki w Lędzinach.
2. Nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje dyrektor szkoły.
3. Koordynatorem pomocy dziecku krzywdzonemu jest pedagog szkolny.
4. Dyrektor szkoły informuje rodziców małoletniego o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do organów ścigania (policja, prokuratura), a następnie dokonuje zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa. O fakcie złożonego zawiadomienia dyrektor informuje organ prowadzący.
5. W przypadku zagrożenia dobra dziecka Dyrektor ma możliwość zgłoszenia zdarzenia do sądu opiekuńczego (wgląd w sytuację rodzinną). Dyrektor ma prawo poinformować Ośrodek Pomocy Społecznej o zagrożeniu dobra dziecka.
6. W przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku

zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej, wychowawcę klasy lub nauczyciela znającego sytuację domową małoletniego może wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty”.

7. Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”. Procedura wszczęcia “Niebieskiej Karty” odbywa się zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz.U.2023 poz. 1870).
8. Druki i formularze „Niebieskiej Karty – A” i „Niebieskiej Karty – B” znajdują się w sekretariacie szkoły oraz są dostępne w gabinecie pedagoga szkolnego oraz pedagoga specjalnego.
9. Dokumentację związaną ze wszczętymi procedurami „Niebieskiej Karty” prowadzi i przechowuje pedagog szkolny.
10. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” ma na celu działania interwencyjne mające zapewnić bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy domowej.

§ 2

Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”

1. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje z chwilą wypełnienia formularza Karty – „A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.
2. Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy.
3. Do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie jest wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc domową ani obecność tej osoby w czasie wypełniania kwestionariusza.
4. Pedagog szkolny (lub inna osoba) wszczynając procedurę „Niebieskiej Karty” ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji ucznia, a także przeprowadzić rozmowę z małoletnim.
5. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach zapewniających jej bezpieczeństwo, poszanowanie godności i swobodę wypowiedzi.
6. Czynności w ramach procedury "Niebieskiej Karty" przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji, gdy to rodzice, opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec dziecka, te czynności przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk) czyli np. dziadków, pradiadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa).

7. Żaden z formularzy "Niebieskiej Karty" nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej.
8. Po wypełnieniu Karty – „A”, osoba dotknięta przemocą domową w rodzinie - rodzic, opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie otrzymuje wypełniony formularz Karty – “B”.
9. Formularz „B” jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc.
10. Formularza „B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej.
11. Wypełniony formularz „Niebieskiej Karty – A” przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego niezwłocznie - nie później niż w terminie do 5 dni od wszczęcia procedury.
12. Osobą upoważnioną do przekazania formularza jest pedagog szkolny. Pedagog zawiadamia dyrektora szkoły o podjętej decyzji i fakcie przekazania formularza do zespołu interdyscyplinarnego.
13. Wypełnienie formularza „A” nie zwalnia z obowiązku podjęcia działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy.

Rozdział VIII

Postanowienia końcowe

§ 1

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów, osoby odpowiedzialne

1. Z Polityką Ochrony Małoletnich rodzice zostają zapoznani na pierwszych zebraniach z wychowawcami. Ponadto przekazywana jest im informacja o udostępnieniu dokumentów na stronie internetowej szkoły w zakładce Dokumenty. Rodzice potwierdzają zapoznanie się z obowiązującą Polityką podpisem.
2. Polityka Ochrony Małoletnich oraz wyciąg z Polityki w formie drukowanej, dające możliwość zaznajomienia się z nimi małoletnim, zostają wywieszane na tablicy informacyjnej, znajdującej się w budynku szkoły.
3. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu placówki w zakresie Standardów Ochrony Małoletnich jest dyrektor szkoły. Każdy pracownik składa pisemne oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami. Dyrektor może również zorganizować dodatkowe szkolenie dotyczące Polityki Ochrony Małoletnich, praw dziecka i interwencji w sytuacji krzywdzenia małoletniego.
4. Dyrektor szkoły powołuje zespół ds. aktualizacji Polityki Ochrony Małoletnich, składający się z pracowników placówki.

5. Powołany zespół monitoruje zmiany w prawie i dokonuje aktualizacji Polityki Ochrony Małoletnich nie rzadziej niż raz na dwa lata, a w sytuacji zmiany przepisów niezwłocznie po ich wejściu w życie.

§ 2

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

1. Wszelkie dokumenty (np. notatki służbowe, notatki z rozmów, kopie dokumentacji) dotyczące interwencji sporządza się w placówce w formie papierowej. Możliwym jest przechowywanie otrzymanej dokumentacji na nośnikach elektronicznych (płyta cd, pendrive).
2. Dokumenty przechowuje się w szkolnej składnicy akt przez okres 5 lat od dnia zakończenia interwencji.
3. Oświadczenia personelu o zapoznaniu się z treścią Polityki Ochrony Małoletnich włącza się do akt osobowych pracownika.

§ 3

Monitoring stosowania Polityki Ochrony Małoletnich

1. Dyrektor szkoły wyznacza pedagoga jako osobę odpowiedzialną za Politykę ochrony uczniów w placówce.
2. Osoba, o której mowa w punkcie poprzedzającym, jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Polityki, za reagowanie na sygnały naruszenia Polityki i prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Polityce.
3. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, przeprowadza wśród pracowników szkoły, raz na rok, ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki. Wzór ankiety stanowi Załącznik nr .. do niniejszej Polityki.
4. W ankiecie pracownicy szkoły mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w placówce.
5. Osoba, o której mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników szkoły ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi szkoły.
6. Dyrektor szkoły wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły, uczniom i ich opiekunom nowe brzmienie Polityki.

§ 4

Edukacja w zakresie praw ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem

1. W każdej klasie odbywają się corocznie zajęcia na temat praw ucznia oraz ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem i są one wpisane w roczny plan pracy.
2. W każdej klasie odbywają się zajęcia z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej i są one wpisane w roczny plan pracy.
3. W każdej klasie uczniowie zostają poinformowani przez wychowawcę na początku każdego roku szkolnego do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
4. W każdej klasie odbywają się zajęcia na temat zagrożeń bezpieczeństwa uczniów w Internecie i są one wpisane w roczny plan pracy.
5. W szkole są dostępne dla uczniów materiały edukacyjne w zakresie: praw ucznia oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w internecie.
6. W szkole wyeksponowane są informacje dla uczniów nt. możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla uczniów.

§ 5

Postanowienia końcowe

1. Dokument ten został opracowany na podstawie aktów prawnych:
 - a. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
 - b. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U.2023 poz. 2809)
 - c. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606).
 - d. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)
 - e. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.).
 - f. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.).
 - g. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.).

- h. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.).
- i. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2023r. poz. 1550 ze zm.).
- j. Rozporządzenie Rady ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz.U z 2023 poz.1870).

DYREKTOR SZKOŁY
Anna Truty
mgr Anna Truty